

P.Z. br. 376

HRVATSKI SABOR

Klasa: 022-01/09-01/01

Urbroj: 65-09-02

Zagreb, 19. lipnja 2009.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 137. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o dopuni Zakona o Vladi Republike Hrvatske*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Dragutin Lesar, zastupnik u Hrvatskom saboru, aktom od 19. lipnja 2009. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagatelj osobno.

PREDSJEDNIK

Luka Bebić

P.Z. br. 376

Hrvatski sabor
Zastupnik Dragutin Lesar

REPUBLIKA HRVATSKA
51 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 19-06-2009		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
022-01/09-01/01	65	
Uredžbeni broj:	Pril.	Vrij.
6531-09-01	1	-

Zagreb , 19. lipnja 2009.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o dopuni zakona o Vladi Republike Hrvatske

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske te članka 129. Poslovnika Hrvatskog sabora podnosim Prijedlog zakona o dopuni zakona o Vladi Republike Hrvatske

U postupku donošenja Zakona potrebna objašnjenja na sjednicama Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela davati će zastupnik Dragutin Lesar.

Zastupnik

Dragutin Lesar

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 2. stavak 4. Ustava Republike Hrvatske

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

Zakonom o Vladi Republike Hrvatske ne propisuje se u kojim slučajevima predsjedniku i članovima Vlade Republike Hrvatske, mandat prestaje po sili zakona. Obzirom da je Zakonom o izboru zastupnika u Hrvatski sabor, propisano da mandat zastupnika prestaje po sili zakona:

„Zastupniku prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran:

- 1. ukoliko podnese ostavku,**
- 2. ukoliko mu je pravomoćnom sudbenom odlukom oduzeta poslovna sposobnost,**
- 3. ukoliko je pravomoćnom sudbenom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od 6 mjeseci,**
- 4. smrću.“**

smatram potrebnim da se i u ovom zakonu jasno propiše prestanak mandata po sili zakona.

Čelnicima izvršne vlasti na razinama lokalne i područne (regionalne) samouprave, također je propisano pod kojim uvjetima im mandat prestaje po sili zakona. Jasno je kako ne postoji nikakav opravdan razlog zbog čega bi se predsjednik i članovi Vlade Republike Hrvatske našli u povlaštenom položaju. Pogotovo što Hrvatski sabor vrši nadzor nad Vladom Republike Hrvatske, te je nedopustivo da članovi Vlade imaju neusporedivo širi opseg prava u odnosu na saborske zastupnike. Ujedno je vidljiv raskorak u odredbama koje se tiču članova Vlade, saborskih zastupnika i čelnika izvršne vlasti u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, što pridonosi pravnoj nesigurnosti.

Dužnosnici također podliježu odredbama Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti (Narodne novine br. 163/03., 94/04., 48/05., 141/06., 60/08. i 38/09.). Nažalost, taj zakon praktično i nema sankcija koje se primjenjuju na dužnosnika ako ne poštuje odredbe Zakona i akte tijela (Povjerenstva) koje brine o njegovom provođenju. Sankcija oduzimanja dijela plaće je potpuno nesrazmjerna težini uobičajenog kršenja Zakona, a sankciji objavljivanja odluke o sukobu interesa na teret dužnosnika dužnosnik se može podvrgnuti, ali i ne mora. Povjerenstvo iz predmetnog Zakona nema baš nikakav mehanizam prisilnog provođenja sankcija, čak niti ovako blagih kakve u Zakonu stoje. Ako dužnosnik utvrdi da ne želi prekinuti situaciju koja ga dovodi u sukob interesa, tu je kraj. Nitko ga na to ne može prisiliti.

Mehanizmi političkog ili moralnog utjecanja na dužnosnike u takvoj situaciji su dvojbeni. Za očekivati je da se osoba koja namjerno (i nakon upozorenja i roka da izide iz sukoba interesa) i dalje ostane u sukobu interesa, neće posebno obazirati na političke i moralne aspekte takvog ponašanja. Očito je da je potrebno instalirati zakonski mehanizam kojim bi se sukob interesa u obavljanju javnih dužnosti mogao sankcionirati na jedini logičan način – udaljavanjem s javne dužnosti. Naime, cilj zakona trebao bi biti spriječiti i destimulirati ispreplitanje javnog interesa (kojeg dužnosnik zastupa po logici osvojenog mandata) i privatnog interesa. Ako već sam dužnosnik nije u stanju odlučiti se između ta dva interesa, zakonodavac mu je dužan izabrati – prekid mandata.

Činjenica je da i u dokazanim slučajevima sukoba interesa nije bilo političkih ni nekih drugih sankcija, ako to nije bio neposredni politički interes stranke prekršitelja Zakona. Sukob interesa se u pravilu nastavljao, zastupnici su nastavljali biti zastupnici, povjerenje građana u politički sustav nepovratno se gubilo, a nikad završenu aferu naslijedila bi sljedeća. I tako u nedogled. Element javnog mišljenja (a on je u zemljama u kojima takvi propisi postoje ključan za sankcioniranje takvih situacija) očito u Hrvatskoj ne funkcionira na isti način kao drugdje, pa se takvi čelnici bez ikakvog problema ponovno biraju na mjesta na kojima su opet (ili neprekidno) u sukobu interesa.

Hrvatska si teško može priuštiti daljnji pad ugleda osoba i institucija koji obavljaju javne dužnosti, saborskih zastupnika i članova Vlade posebice, jer u opasnosti nisu samo osobni integritet i ugled zastupnika koji pošteno obavljaju svoj posao i bez ulaska u sukob interesa, već i sveukupnost parlamentarnog sustava u Republici Hrvatskoj i svih stubova vlasti u državi. Jednostavno rečeno, danas je nemoguće prisiliti bilo kojeg dužnosnika, da svoje privatne interese stave u mirovanje zakonom propisanim postupkom. Ako neće – neće. Takvo je stanje neprihvatljivo i treba ga izravno povezati s mogućnošću da takva osoba obavlja dužnost na koju je izabrana. Stoga predlažem ove promjene Zakona.

Postoji li opasnost da se zbog ovih promjena Povjerenstvo za sprječavanje sukoba interesa politički zloupotrijebi?

NE! Zakon kaže:

“ Protiv odluke kojom se dužnosniku izriče sankcija iz stavka 2. ovoga članka dužnosnik može podnijeti zahtjev za zaštitu Ustavom zajamčenih ljudskih prava i temeljnih sloboda Upravnom sudu Republike Hrvatske.”(Čl.19. Zakona o sprječavanju sukoba interesa...)

Postoji li opasnost da će zbog “malih” sukoba interesa dužnosniku prestaje mandata?

NE! Zakon kaže:

“Ako je primjereno naravi povrede, Povjerenstvo može tijekom postupka naložiti dužnosniku da otkloni uzroke postojanja sukoba interesa u određenom roku te, ako dužnosnik to učini, obustaviti postupak ili isti dovršiti i ispunjenje naloga uzeti u obzir prilikom izricanja sankcije.« (čl. 19 Zakona o sprječavanju sukoba interesa...)

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona ne bi trebalo angažirati dodatna sredstva u proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 1.

U Zakonu o Vladi Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 101/98., 15/00., 117/01. i 199/03.) u Članku 5. dodaje se stavak 3. koji glasi:

«(3) Predsjedniku i članovima Vlade mandat prestaje po sili zakona:

- danom razrješenja,
- danom podnošenja ostavke,
- danom pravomoćnosti sudske odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti,
- danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od jednog mjeseca,
- danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen radi počinjenja kaznenog djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, Republike Hrvatske i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
- danom konačnosti odluke tijela nadležnog za odlučivanje o sukobu interesa kojom je utvrđeno postojanje sukoba interesa,
- danom prestanka hrvatskog državljanstva,
- smrću.»

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u «Narodnim novinama».

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Ovim člankom propisuje se u kojim slučajevima predsjedniku i članovima Vlade Republike Hrvatske, mandat prestaje silom zakona. Na ovaj se način odredbe Zakona o Vladi Republike Hrvatske usklađuju sa odredbama drugih zakona koji se odnose na prava i obveze državnih dužnosnika.

Članak 2.

Ovim člankom određuje se stupanje na snagu zakona.

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Članak 5.

“Predsjednik i članovi Vlade stupaju na dužnost kad im povjerenje iskaže većina svih zastupnika u Hrvatskom saboru.

Na temelju odluke Hrvatskoga sabora o iskazivanju povjerenja Vladi Republike Hrvatske, rješenje o imenovanju predsjednika Vlade donosi Predsjednik Republike Hrvatske uz supotpis predsjednika Hrvatskoga sabora, a rješenje o imenovanju članova Vlade donosi predsjednik Vlade uz supotpis predsjednika Hrvatskoga sabora.“